

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 18/2019

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Jon Olav Holvik

Klagen gjelder: Krav om billighetserstatning etter
forvarstilsatteforskriften kapittel 10

Beslutningsdato: 20. august 2021

I behandlingen har deltatt: Nora Lund Lefdal
Marianne Abeler
Tor Gunnar Framnes
Anders Grindaker

Konklusjon: Klagen avslås. Utgifter til juridisk bistand dekkes i
sin helhet.

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav om billighetserstatning etter forskrift om tjeneste for militært tilsatte og for sivilt tilsatte i Forsvarsdepartementet og underliggende etater (forsvarstilsatteforskriften) kapittel 10.

██████████, heretter kalt klager, er født ██████████. Han vokste opp i ██████████. Han hadde etter det opplyste en rolig og trygg oppvekst. Det er i dokumentasjonen nevnte en enkelt episode i 12-årsalderen hvor han ble henvist til psykiatrisk avdeling grunnet reaktiv psykose. I forbindelse med innleggelse i 1992 er det under tidligere sykdommer nevnt at han hadde noe angstplager i 12-årsalderen.

Etter fullført videregående skole arbeidet klager ved ██████████ i ██████████ og ved et ██████████, før han avtjente førstegangstjeneste i ██████████. Han reiste til Libanon ██████████ 1988, hvor han tjenestegjorde frem til ██████████ 1988. Det foreligger lite dokumentasjon om tiden i Forsvaret, men i egenmeldingsskjemaet ved hjemkomst har klager satt kryss ved at tjenesten har vært «nokså hard» og at han føler seg «helt frisk». I forbindelse med utarbeidelsen av en spesialisterklæring fra psykiater Eivind Thuve har klager fortalt at han hadde ██████████ og ikke var i så mye direkte strid, men at han gikk patrulje i byen for å opprettholde portforbudet. Han angir til psykologen av han gikk og var mye redd. Det skal ha vært uro i området, men han var ikke involvert i kamphandlinger. Han skal ha opplevd å være i fare da han ble avvæpnet av SLA, der han skal ha blitt pekt på med våpen og bedt om å legge våpenet sitt på bakken.

Klager ble dimittert fra tjeneste ██████████. Bakgrunnen for dimisjonen var at han hadde ██████████

Det er angitt i journal fra ██████████ i 1992 at klager umiddelbart etter å ha fått vite om ██████████, ikke reagerte så mye. Senere skal han ha fått mer reaksjon i form av grublerier og depresjon.

Klager har opplyst at han etter endt tjeneste ikke ønsker å dra hjem til foreldrene, av frykt for å skuffe dem. Han ble værende i ██████████ en stund, og har oppgitt at han følte seg urolig og at det ble mye festing. Han hadde flere tilfeldige jobber i ██████████. Han giftet seg, men ble skilt kort tid etter. Da han flyttet hjem til ██████████ eskalerte uroen. Han ble ██████████ 1992 henvist til psykiatrisk avdeling. I henvisningen står det at klager av uforklarlig årsak har fått økende angst, og at han er i dårlig humør, men at det går bra hjemme med foreldrene. Klager ble innlagt på medisinsk avdeling i ██████████ to ganger ██████████ 1992 i forbindelse med overdose av tabletter. Han ble frivillig overflyttet til psykiatrisk avdeling begge ganger. Han flyttet ██████████ til et ██████████ for botrening. Etter dette hadde han jevnlig samtaler med psykiatrisk sykepleier. Han var også tilknyttet dagsenter ved DPS i studietiden.

Klager ble gift med samboeren i ██████████, men skilte seg i ██████████. I følge journal fra ██████████ i 1992, skal samboeren skal ha vært i vekslende humør på grunn av en skade. Dette skal ha ført til mye krangling. Etter bruddet skal klager ha vært vekslende deprimert, vært mye plaget av angst anspenthet og usikkerhet om hvordan han skulle forholde seg til mennesker. Han skal også ha hatt tvangstanker av seksualisert innhold. Sistnevnte skal ha begynt etter bruddet med kona. Klager hadde en innleggelse i 1995, og fra 2011 er det flere innleggelser i forbindelse med tvangslidelse, angst og depresjon. Ved en innleggelse i 2016 fremgår det at klager mistet jobben seks måneder tidligere, og at det gradvis gikk nedover etter dette. I tillegg er det opplyst om samlivsproblemer.

Det ble i forbindelse med billighetssaken i 2019 utarbeidet en erklæring fra psykologspesialist Casimir Dogbey. Dogbey skriver i erklæringen at klager har en kronisk tvangslidelse og at lidelsen generelt har en uavklart årsaksforklaring. Dogbey vurderer at en person med en sårbarhet i bunnen, og som utsettes for triggere, på et tidspunkt kan utvikle symptomer på OCD. Dogbey legger vekt på at klagers første kontakt med psykiatrien var i 1992, om lag tre år etter tjenesten. SPK innhentet etter dette journal

vedrørende innleggelsen i 1992. Det var ikke nevnt noe om tvangstanker i forbindelse med denne innleggelsen.

SPK avsto kravet om billighetserstatning i vedtak av 17. september 2019. Begrunnelsen var at de forhold som i Dogbeys erklæring og i den underliggende dokumentasjonen ble trukket frem som belastende, ikke hadde sammenheng med tjenesten som sådan. Dette gjaldt skyld og skamfølelse i forbindelse med at klager ble sendt hjem fra tjeneste på grunn av [REDAKERT], og at det etter hjemsendelsen kom frem at [REDAKERT]. SPK viste videre til at klager hadde opplyst at han ikke hadde opplevd traumatiske hendelser under tjenesten. Det ble også vist til at klagers tvangslidelse var av en karakter som ikke hadde sammenheng med tjenesten. Vedtaket ble påklaget av advokat Holvik i klage datert 20. september 2019. SPK fant ikke grunn til å omgjøre vedtaket, og klagen ble oversendt til nemnda for behandling.

Mens klagen over krav om billighetserstatning ventet på behandling i nemnda, behandlet SPK klagers krav om kompensasjon etter forskrift av 22. desember 2009 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner. Kravet om kompensasjon ble avslått i vedtak av 30. juni 2020. Dette vedtaket er ikke påklaget.

Som nevnt over ble det i forbindelse med kompensasjonssaken innhentet en spesialisterklæring fra psykiater Eivind Thuve. Thuves erklæring er datert 31. mars 2020 og utarbeidet etter det særskilte mandatet fra Forsvarsdepartementet. Etter Thuves vurdering fremstår klager med symptomer og plager forenelig med Tilbakevendende depressiv lidelse, aktuell episode, moderat F33.1 (ICD-10), og med en psykiatrisk betinget invaliditet svarende til 25 %. Thuve vurderer det som mindre enn 50 % sannsynlig at det er årsakssammenheng mellom klagers plager og FN-tjenesten i Libanon.

Klagers advokat deltok i møtet i klagenemnda. Det samme gjorde en representant for SPK.

2. Klagenemndas vurdering

Retten til billighetserstatning fremkommer av forskrift om tjeneste for militært tilsatte og for sivilt tilsatte i Forsvarsdepartementet og underliggende etater (forsvarstilsatteforskriften) § 45. Rett til billighetserstatning fordrer etter § 45 første ledd at klager er påført en psykisk belastningsskade som følge av tjenesten i en internasjonal operasjon. Den psykiske belastningsskaden må ha medført en varig medisinsk invaliditet på minst 15 prosent.

Nemnda slutter seg til SPKs vurdering av at de hendelsene som har blitt trukket frem som belastende, ikke har sammenheng med tjenesten som sådan. At klagers psykiske plager ikke har sammenheng med tjenesten underbygges ytterligere av etterfølgende erklæring fra Thuve. Erklæringen er utarbeidet etter mandatet som gjelder for kompensasjonsordningen. Som det fremkommer av punkt 1 konkluderer Thuve med at tjenesten ikke er årsak til klagers psykiske plager. Nemnda legger denne vurderingen av årsakssammenheng til grunn.

Klagers advokat har vist til at billighetserstatningsordningen er ment å ha en spesielt lav terskel for innvilgelse.

Det er riktig at billighetserstatningen er praktisert med et lempeligere krav til bevis, som blant annet begrunnes ut i fra et ønske om en forenklet og effektiv behandling av slike krav. Ordningen innebærer imidlertid ikke at man skal se bort fra faktiske opplysninger eller spesialisterklæringer dersom slike er utarbeidet. Nemnda har tidligere i sak 1/2014 uttalt om dette:

Når det i aktuelle sak foreligger en mer omfattende erklæring, samt komplette medisinske journaler som gir mer inngående informasjon om skadelidtes sykdomsbilde, må denne informasjonen og dokumentasjonen danne grunnlag for nemndas vurdering og konklusjon. Skadelidte skal selv bidra til opplysning av sin sak gjennom fremleggelse av tilgjengelig informasjon om sin helsetilstand. Det er derimot ikke påkrevet at han på eget initiativ skal måtte sette i gang en fullstendig utredning hos spesialist. Når derimot slik informasjon rent faktisk foreligger, er det åpenbart at denne må fremlegges og vil tillegges vekt ved vurderingen av om den skadelidte er berettiget til kompensasjon. Skadelidte kan ikke høres

med at man skal se bort fra informasjon som rent faktisk dokumenterer at han ikke er berettiget til kompensasjon verken under kompensasjonsforskriften eller billighetsforskriften.

Ettersom den mer omfattende bevisføringen i forbindelse med kompensasjonskravet etter den særskilte kompensasjonsordningen ikke har sannsynliggjort årsakssammenheng mellom skadelidtes plager og tjenesten, har han heller ikke krav på billighetserstatning.

Kravet tas etter dette ikke til følge. SPKs vedtak stadfestes.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand stort kr. 15 000,- inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 5 timer. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. SPKs vedtak stadfestes.

SPK dekker saksomkostninger til juridisk bistand i anledning klagen med kr. 15 000,- inkl. mva. i henhold til krav.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, den _____

Nora Lund Lefdal
Leder for klagenemnda